

**Etablering av fagringer i to norske
kommuner:
Prosjektrapport kunnskapsbasert praksis:
Prosjektperiode 2008-2009**

**Erna Haug
Inger Hjelmeland
Kirsti Meum Paulsen**

**Høgskolen i Østfold
Rapport 2010:4**

Online-versjon (pdf)

Utgivelsessted: Halden

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Høgskolen i Østfold har en godkjenningsordning for publikasjoner som skal gis ut i Høgskolens Rapport- og Arbeidsrapportserier.

Rapporten kan bestilles ved henvendelse til Høgskolen i Østfold.
(E-post: postmottak@hiof.no)

Høgskolen i Østfold. Rapport 2010:4
© Forfatteren/Høgskolen i Østfold
ISBN: 978-82-7825-308-3
ISSN: 1503-2612

Forord

Å prøve ut ideer eller faglige inspirasjoner bærer i seg en viss grad av usikkerhet. På den ene siden kan muligheten for suksess, og utvikling av ny metodikk ligge, mens dikotomt er bortkastet arbeid og brutte forventninger.

Prosjektet denne rapporten omhandler dokumenterer et samarbeid mellom ledere og miljøterapeuter i Fredrikstad og Moss kommune, og høgskolelektorer og studenter ved Høgskolen i Østfold, avdeling for helse- og sosialfag. Den gjenspeiler et nybrottsarbeid i et ukjent terreng, og er et eksempel på hvordan man gjennom faglig samarbeid kan utfordre og hjelpe hverandre med å utvikle nye metoder for fagutvikling. Gjennom dette skapes bedre levevilkår for den brukergruppen vi alle engasjerer oss sterkt i, mennesker med utviklingshemming.

Vi vil innledningsvis takke alle som har hjulpet oss med å realitetsorientere og utvikle våre ideer, fra en inspirasjon på en fagkonferanse, til konkrete tiltak i kommunale tjenester for utviklingshemmede.

Avdelingsledere har i utgangspunktet ingen plass i prosjektorganisasjonen. De har imidlertid vært til stede på seminarer og fagdager, og vist ved fremmøte og praktisk tilrettelegging av arbeidssituasjonen for fagringdeltakerne, at de engasjerer og involverer seg i prosjektet. Organisering og tilrettelegging er en av suksessfaktorene, og dere har vært svært viktige samarbeidspartnere. Takk til Mona C. Jacobsen og Kristin Myhre og Lill Anita Aronsen i Moss, og Brita Brynildsrud, Hilde Simensen, Monica Hestad, Birgit Saunders, Marianne Hurrød, Mette Line Benjaminsen, Annike Thorkildsen, Ann Karin Mathisen og Monica Olseng fra Fredrikstad kommune.

Fagringen i *Moss* har bestått av Linda Marie Olsen, Lise Høiberg, Eirin Markussen, Anne Lise Johansen, Hilde Holten og Heidi Lorentzen. Takk til dere alle for deltakelse og engasjement, dere kom som et skudd på oppløpssiden!

I *Fredrikstad* har Line Heidenberg, Elin Dahl, Anne Magnussen, Ine Trevland og Jannicke Neathley Rein og Ole Edward Øien vært deltakere i fagringen. Takk for at dere har vist oss mange blindveier, intet byråkratisk hinder er for høyt for dere!

Studentene som har deltatt, har blitt utfordret og introdusert på nye, usikre områder. Det liker jo vanligvis ikke studenter særlig godt, så takk til Anne Marie Bangstein, Stephanie Lehmann, Morten Tell, Sandra Hansen, Jon Vidar Moe, Inger Lise Karlsen og Rolf Sigurd Nilsen for at dere var med oss, og gjorde dette prosjektet til hva det ble!

Sist, men ikke minst våre prosjektmedarbeidere, Kari Ann Tvedt og Else Marie Wangberg. Vi setter stor pris på samarbeidet, og gleder oss til neste prosjektsamarbeid!

Kråkerøy 2.2.2010

Erna Haug

Inger Hjelmeland

Kirsti Meum Paulsen

1	INNLEDNING	9
1.1	BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	10
1.2	PROSJEKTETS FORMÅL OG BETYDNING FOR KOMMUNENE OG FOR HØGSKOLEN	12
1.3	METODE	13
1.4	RAPPORTENS INNHOLD	13
2	KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS.....	15
2.1	TEORETISK GRUNNLAG FOR KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS.....	16
2.2	UTVIKLING AV KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS VED HJELP AV FAGRINGER .	18
3	PLANLEGGING OG GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET.....	21
3.1	REKRUTTERING AV KOMMUNER OG OPPRETTELSE AV PROSJEKTGRUPPE.	21
3.2	REKRUTTERING AV DELTAKERE FRA KOMMUNENE	21
3.3	REKRUTTERING AV STUDENTER TIL PROSJEKTET	22
3.4	ARBEIDET I PROSJEKTGRUPPA.....	23
3.5	ARBEIDET I FAGRINGENE	24
4	METODER FOR DATAINNSAMLING	27
4.1	RESPONDENTER	28
4.2	FOKUSGRUPPEINTERVJU	28
4.2.1	<i>Gjennomføring</i>	29
4.2.2	<i>Reliabilitet</i>	30
4.2.3	<i>Validitet</i>	30
4.3	SPØRRESKJEMA.....	31
4.4	MØTEREFERATER OG NOTATER.....	32
4.5	EGEN NÆRHET TIL RESPONDENTER OG DATAMATERIALET	32
4.6	ANALYSEPROSESSEN OG ARBEIDET MED DATAMATERIALET	33
4.7	ETISKE VURDERINGER.....	34
5	PRESENTASJON AV RESULTATER	35
5.1	FAGPERSONENE I FAGRINGENE SIER.....	35
5.1.1	<i>Avklaring av forventninger til arbeid i fagring</i>	35
5.1.2	<i>Organisering og bruk av tid til arbeid i fagring</i>	37
5.1.3	<i>Anvendelse av arbeidsmodell for kunnskapsbasert praksis</i>	39
5.1.4	<i>Studenter i Fagring</i>	40
5.1.5	<i>Resultatet av arbeidet i fagring</i>	41
5.1.6	<i>Forslag til endringer ved oppstart av ny fagring</i>	42
5.2	STUDENTENE SIER.....	44
5.2.1	<i>Motivasjon og forventninger til deltagelse i fagring</i>	44
5.2.2	<i>Studenter i fagringer</i>	45
5.2.3	<i>Erfaringer etter deltagelse i fagringer</i>	45

5.3	KOMMUNENES REPRESENTANTER I PROSJEKTGRUPPA SIER	45
5.3.1	<i>Samarbeid</i>	46
5.3.2	<i>Faglig utvikling</i>	46
5.3.3	<i>Organisering og gjennomføring</i>	47
5.3.4	<i>Rekruttering av fagringdeltakere</i>	47
6	OPPSUMMERING OG KONSEKVENSER FOR NESTE	
	PROSJEKTPERIODE	49
6.1	TILTAK SOM IKKE VIDEREFØRES	50
6.1.1	<i>To-spenn sammen med fagringer</i>	50
6.1.2	<i>Studentdeltakelse i fagringer fra oppstart av praksis 3</i>	51
6.1.3	<i>HIØ er ledere og referent for fagringene</i>	51
6.2	TILTAK SOM VIDEREFØRES.....	52
6.2.1	<i>Møtelokaler på HIØ</i>	52
6.2.2	<i>Referat fra hvert fagringmøte</i>	52
6.2.3	<i>Faste møter i prosjektgruppa</i>	53
6.2.4	<i>Arbeidsseminar</i>	53
6.3	NYE TILTAK SOM SKAL PRØVES UT	53
6.3.1	<i>Endre metode for rekruttering av studenter og fagringdeltakere</i>	54
6.3.2	<i>Avklaringer av forventninger til deltagelse i fagringene</i>	54
6.3.3	<i>Krav til fagringen om å lese og følge strukturen i pensumboka</i>	55
6.3.4	<i>Krav til fagringen om å produsere noe håndfast</i>	56
6.3.5	<i>Studentdeltakelse i fagringer fra høsten 2009</i>	56
6.3.6	<i>Studenter i praksis 3 og praksis 4 som grunnlag for deltagelse i prosjekt kunnskapsbasert praksis</i>	56

Vedlegg 1: Intervjuguide - fagansatte/studenter

Vedlegg 2: Spørreskjema

Sammendrag

Dette er en prosjektrapport om utvikling av Kunnskapsbasert praksis ved hjelp av fagringer. Prosjektet er et to-årig samarbeidsprosjekt mellom Moss kommune, Fredrikstad kommune og Høgskolen i Østfold. Denne rapporten beskriver første prosjektperiode.

Deltagere i prosjektet har vært seks ansatte i hjemmetjenesten til mennesker med utviklingshemming i Moss kommune, seks ansatte i boveiledertjenesten til mennesker med utviklingshemming i Fredrikstad kommune, åtte siste års vernepleierstudenter og tre høgskolelektorer tilknyttet vernepleierutdanningen.

Målet med prosjektet har vært å utvikle kunnskapsbasert praksis, ved bruk av erfaringsbasert kunnskap, brukerkunnskap og forskningsbasert kunnskap (Nortvedt m.fl. 2007). Hensikten har vært å styrke tjenestetilbudet i hjemmetjenesten/boveiledertjenesten og styrke praksis for studentene. Prosjektet er også et ledd i gjennomføringen av kvalitetsreformens krav til at høgskoler og universiteter skal samarbeide med samfunns- og arbeidsliv (St.meld. nr. 27 (2000 – 2001)).

Kunnskapsbasert praksis

Kunnskapsbasert praksis er praktiske handlinger basert på metoder og teknikker som har dokumentert effekt. Tre viktige kunnskapskilder i utviklingen av kunnskapsbasert praksis er: brukererfaringer, de profesjonelles erfaringer og resultater fra nyere forskning med dokumentert effekt (Nortvedt mfl. 2007). I dette prosjektet benyttes fagringer som metode for utvikling av kunnskapsbasert praksis. En fagring består av en gruppe profesjonelle yrkesutøvere som over tid skal arbeide med fagutvikling. Målet med arbeidet i fagringen er å utvikle mer

kunnskapsbasert praksis basert på nyere litteratur, nyere forskning og utprøving av metoder med dokumentert effekt. Fagringen velger selv tema til fordypning. Kunnskapsbasert praksis utvikles ved hjelp av en systematisk arbeidsmodell som består av 6 trinn (Nortvedt m.fl. 2007):

1. Refleksjon
2. Spørsmål
3. Litteratursøk
4. Kritisk vurdering
5. Anvende
6. Evaluere

Datagrunnlag

Rapporten bygger i hovedsak på data fra fokusgruppeintervjuer med fagringdeltagerne. Data fra et enkelt spørreskjema med kvantifiserbare svaralternativer underbygger dataene som femkommer i intervjuene og sikrer derigjennom dataenes validitet.

Evaluering etter første prosjektperiode

Første prosjektperiode er avsluttet. To fagringer er etablert og gjennom en periode på åtte måneder er det avholdt åtte møter i hver fagring. Arbeidet i fagringene har basert seg på modellen for utvikling av kunnskapsbasert praksis. Endring i arbeidsmåter og tilegnelse av ny kunnskap tar tid. Fagringene har derfor i første prosjektperiode ikke kommet gjennom alle trinnene i modellen. Begge fagringene har kommet til punktet ”kritisk vurdering”. Deltagerne i fagringene har i mindre grad anvendt eller fått prøvd ut ny kunnskap i praksis.

Arbeidet med prosjektet har vært både spennende og utfordrende og det har gitt alle deltagerne nye erfaringer og ny kunnskap. Ved evaluering har vi oppsummert med at: noe har vi lyktes med, noe bør vi slutte med og noe nytt

bør vi gjøre i neste prosjektperiode. Denne oppsummeringen er således en plattform for videre arbeid med neste års prosjekt.

Tiltak som ikke videreføres:

- To-spenn sammen med fagring
- Studentdeltagelse i fagring fra oppstart av praksis 3
- Lærere fra HIØ er ledere og referent for fagringene

Disse tiltakene videreføres:

- Møtelokaler på HIØ
- Referat fra hvert fagringmøte
- Faste møter i prosjektgruppa
- Arbeidsseminar

Nye tiltak:

- Endre metode for rekruttering av studenter og fagringdeltakere
- Avklaringer av forventninger og deltagelse i prosjektet og fagringene
- Krav til fagringen om å lese og følge strukturen i pensumboka
- Krav til fagringen om å produsere noe konkret
- Studentdeltagelse i fagring fra oppstart av ny fagring høsten 2009
- Få med studenter både i praksis 3 og praksis 4 i prosjektet

1 Innledning

Høsten 2007 arrangerte sosial- og helsedirektoratet den nasjonale konferansen ”.....OG BEDRE SKAL DET BLI!” om kvalitetsutvikling i helse- og sosialtjenestene. Hovedtemaer på konferansen det året var brukermedvirkning og kunnskapsbasert praksis. To av forfatterne av denne rapporten deltok på konferansen og ble spesielt opptatt av et fagringprosjekt, et samarbeidsprosjekt, mellom Senter for kunnskapsbasert praksis ved Høgskolen i Bergen og Helse Bergen, som ble presentert på konferansen. Innlegget viste et eksempel på en måte å utvikle kunnskapsbasert praksis og undervisning på ved bruk av kliniske fagringer i helsetjenesten.

I samme periode ble det gjort endringer i bruken av midler tilknyttet praksisstudier ved høgskolene. Midler som inntil da hadde vært benyttet til å betale veiledere i praksisstudier, skulle nå brukes til samarbeidsprosjekter mellom høgskolene og kommunene. Krav til bruk av midlene var at det skulle utvikles fellesprosjekter mellom høgskolene og et eller flere praksissteder. Prosjektene skulle knyttes til minst et av områdene; praksisundervisning/kunnskapsbasert praksis, utviklingsarbeid eller forskning. Dette ga oss inspirasjon til å planlegge et prosjekt om kunnskapsbasert praksis på andre arenaer og i forhold til andre brukergrupper enn i helsetjenesten. Vi ønsket å prøve ut om fagringer kunne egne seg for utvikling av kunnskapsbasert praksis i hjemmetjenesten/boveiledertjenesten til mennesker med utviklingshemming.

Våren 2008 ble kommunene Fredrikstad og Moss kontaktet med forespørsel om å delta i et prosjekt med oppstart av fagringer basert på metoder for kunnskapsbasert praksis. Prosjektet skulle være et samarbeid mellom kommunalt ansatte med treårig bachelorutdanning i boveiledertjenesten/hjemmetjenesten til mennesker med utviklingshemming,

studenter ved vernepleierutdanningen i praksis 3, tredje studieår, og ansatte tilknyttet vernepleierutdanningen. Prosjektet ble våren 2008 tildelt prosjektmidler til ett års drift med kr. 250 000. Våren 2009 fikk prosjektet ytterligere kr. 170.000 til videreføring høsten 2009 og våren 2010. I denne rapporten beskrives erfaringene fra den første prosjektperioden, 2008 – 2009.

Studentene som deltok i fagringer i den første prosjektperioden deltok også i et annet prosjekt, to-spann prosjektet. Begge prosjektene har det vært del av prosjektet Kunnskapsbasert praksis. I denne rapporten beskrives studentenes deltakelse i fagringene. Det foreligger en egen rapport om to-spann prosjektet (Haug, Hjelmeland & Paulsen 2010).

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Det er en målsetting innen helse- og sosialsektoren at det tilbudet som gis til pasienter og pårørende skal være basert på hva som til enhver tid er beste tilgjengelige kunnskap. Avgjørelser skal baseres på forskningsbasert kunnskap. Dette stiller krav til at helse- og sosialarbeidere skal utvikle kunnskapsbasert praksis og de skal gi kunnskapsbaserte begrunnelser for sine profesjonelle handlinger (St.meld.nr.39 (1999), St.meld. 27 (2000 – 2001), ...og bedre skal det bli (2005 – 2015)). Kunnskapsbasert praksis forstås i denne rapporten som det å kombinere klinisk erfaring og ekspertise med best tilgjengelig kunnskap fra forskning og faglig utvikling. Nasjonal kvalitetsstrategi etterspør konkrete forskningsbaserte tiltak som kan gi bedre kvalitet på helse og sosialtjenestene. En måte å gjennomføre dette på er å benytte fagringer (HIB 2007).

Profesjonell yrkesutøvelse stiller krav til faglig forsvarlighet, til kvalitet på tjenesteutøvelse og til bruk av effektive metoder. Dette stiller yrkesutøverne

overfor store utfordringer, krever at de holder seg oppdaterte på nyere forskning og anvender resultatene i egen yrkesutøvelse. Det stiller også krav til utdanningsinstitusjonene om forskningsbasert undervisning. Undersøkelser viser at nyere forskning og praksis ikke er tilstrekkelig integrert i helse- og sosialfagutdanningene (Christiansen 2004).

Et felles mål for praksisfeltet og høgskolen er å utdanne og motivere yrkesutøvere til å utvikle kunnskapsbasert praksis. Våren 2008 ble samarbeidsprosjektet mellom høgskolen og Fredrikstad og Moss kommune formalisert.

Helse-Bergen og Høgskolen i Bergen ved Senter for kunnskapsbasert praksis og institutt for sykepleie har gjennomført et prosjekt "Kliniske fagringer for kunnskapsbasert praksis" fra 2006 til 2007. Prosjektet har vært en videreføring av fagringene som hadde vært drevet ved Nevrologisk avdeling ved Haukeland Universitetssykehus fra mars 2006 til mars 2007. Det var erfaringer fra dette prosjektet som ble presentert på Sosial- og helsedirektoratets konferanse som inspirerte oss til å starte fagringer for utvikling av mer kunnskapsbasert praksis i boveiledertjenesten/hjemmetjenesten for mennesker med utviklingshemming. Vårt prosjekt er et nybrottsarbeid da det tidligere ikke har vært drevet fagringer i disse tjenestene. Vi har ønsket å prøve ut metoden for utvikling av kunnskapsbasert praksis ved bruk av fagringer innenfor et nytt fagfelt, en annen teoretisk referanseramme, en annen organisasjonsform og med en annen faggruppe.

1.2 Prosjektets formål og betydning for kommunene og for høgskolen

Mål med prosjektet har vært å utvikle strategier og metoder for integrering av erfaringsbasert kunnskap, brukerkunnskap og forskningsbasert kunnskap i boveiledertjenestene/hjemmetjenestene til mennesker med utviklingshemming (Nortvedt mfl. 2007). Gjennom kunnskapsbasert praksis skulle kvaliteten på tjenesteutøvelsen og praksis styrkes.

Kommunene driver og har drevet kompetanseutvikling. Det som er spesielt med kunnskapsbasert praksis er å ta i bruk nyere forskning i yrkesutøvelsen, og det å arbeide kunnskapsbasert krever at en over tid arbeider systematisk med å anvende forskning i praksis. Kunnskapsutvikling er en kontinuerlig prosess. I den praktiske hverdagen hvor yrkesutøveren står overfor komplekse krav, situasjoner og utfordringer kan det være vanskelig å avsette tid til fagutvikling. Kommunene Fredrikstad og Moss har ønsket å ha større fokus på anvendelse av metoder med dokumentert effekt.

Gjennom prosjektet skulle fagpersoner i kommunene lære å finne fram til nyere forskning og anvende den i praksis. Tanken var at gjennom et tverretattlig samarbeid i fagringene ville erfaringsutveksling, refleksjon og kunnskap videreutvikles på tvers av virksomhetene. Faglig aktivitet og stimulering ville kunne bidra til å rekruttere kvalifisert personale, og til å øke engasjement i en travel og økonomisk presset arbeidshverdag.

Prosjektet skulle være et ledd i gjennomføringen av kvalitetsreformens krav til at høgskoler og universiteter skal samarbeide med samfunns- og arbeidsliv (St. meld. nr. 27 (2000-2001)). Det skulle bidra til å utvikle nye undervisningsformer og alternative måter å gjennomføre praksisundervisning på, og fremme studentenes ansvar for egen læring. Styrket praksisundervisning kan gi økt kvalitet i utdanningen ved at studenter og lærere tilegner seg ny kunnskap

gjennom deltagelse i prosjektet. I St. meld. nr.27 (2000-2001) anbefales det at studenter skal gjennomføre forbedringsarbeid under studiet, også i forbindelse med praksis, noe dette prosjektet er et ledd i.

Målgruppa for prosjektet var ansatte med treårig bachelorutdanning. Av deltakerne i fagringene var det 11 vernepleiere, en førskolelærer og åtte studenter. Gjennom deltakelse i prosjektet forventet vi at deltakerne skulle lære å arbeide etter kunnskapsbaserte prinsipper, og gjennom denne prosessen finne fram til oppdatert kunnskap som de kunne anvende i praksis.

1.3 Metode

Erfaringer med prosjektet er dokumentert ved bruk av kvantitative og kvalitative metoder, spørreskjema og fokusgruppeintervju. Det er gjennomført to fokusgruppeintervjuer med de fagansatte i hver fagring og to fokusgruppeintervjuer med studenter. De fagansatte har besvart et spørreskjema ved oppstart og avslutning av arbeidet i fagring. Dette redegjøres det for i kapittel 4.

1.4 Rapportens innhold

Rapporten fortsetter i kapittel to med en teoretisk utdyping av hva kunnskapsbasert praksis og arbeid i fagringer bygger på. Videre i kapittel tre beskrives organisering, planlegging og gjennomføring av prosjektet. Valg av, og begrunnelse for metodisk tilnærming behandles i kapittel 4. Deretter presenteres analyse og resultater av datainnsamlingen i kapittel 5. Rapporten avsluttes med en oppsummering med forslag til videreføringer, endringer og justeringer for neste prosjektperiode.

2 Kunnskapsbasert praksis

Kunnskapsbasert praksis er praktiske handlinger basert på metoder og teknikker som har dokumentert effekt (Nortvedt mfl. 2007). Kunnskapsbasert praksis utvikles i en gitt kontekst med forankring i kunnskapskilder som brukererfaringer, de profesjonelles erfaringer og resultater fra nyere forskning med dokumentert effekt. Det å arbeide kunnskapsbasert er å etterspørre, finne og bruke eksisterende forskning i fagutøvelsen. De profesjonelle må holde seg faglig oppdatert og etterspørre, finne og bruke bevisst oppsummert forskningsbasert kunnskap. Fokus er på anvendt forskning som er rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelsesmåter (Nortvedt mfl. 2007). Figur 1 illustrerer kunnskapskildene som inngår i en kunnskapsbasert praksis.

Figur 1: Modell for kunnskapsbasert praksis

(Nortvedt mfl. 2007)

Modellen for kunnskapsbasert praksis er en relasjonell modell der de ulike kunnskapskildene må sees i relasjon til hverandre i en gitt kontekst. Dette innebærer at kunnskapsbasert praksis er kontekstavhengig og utvikles i en kontekst som også påvirkes av aktørene blant annet gjennom aktørenes forståelsesramme, historier, erfaringer og ressurser, etiske forhold og politikk.

Kunnskapsbasert praksis vil være påvirket av den profesjonelle yrkesutøverens faglige ståsted, da det vil virke inn på hvilke spørsmål som blir stilt, og hvilke løsninger som blir valgt (Nortvedt.m.fl. 2007).

Helse- og sosialarbeidere har tradisjonelt fattet sine beslutninger om tiltak og tjenester på bakgrunn av erfaringsbasert kunnskap, brukermedvirkning og aktuelle rammefaktorer. Når en skal arbeide kunnskapsbasert må også forskningsbasert kunnskap tas med i beslutningsprosessene. Ferdigheter i kritisk vurdering av artikler er spesielt viktig for å kunne utøve kunnskapsbasert praksis. Problemene er ofte å få satt arbeidet med kunnskapsbasert praksis i system (Graverholt & Tuntland 2008).

2.1 Teoretisk grunnlag for kunnskapsbasert praksis

Kunnskapsbasert praksis kan læres på ulike måter, som en del av klinisk yrkesutøvelse, gjennom deltakelse på kurs, konferanser, ved lesing av lærebøker og forskningslitteratur. Det å delta i fagringer er en måte å arbeide for å implementere kunnskapsbasert praksis (Graverholt & Tuntland 2008, Tuntland & Nordheim 2009).

Undervisningsmetoder og modellen for fagringer er utarbeidet på bakgrunn av erfaringer fra flere års samarbeid mellom Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten og Senter for kunnskapsbasert praksis ved høgskolen i Bergen. De har hentet erfaringer og inspirasjon også fra Critical Appraisal Skills Programme (CASP) i Oxford (Nortvedt m.fl. 2007).

CASP-modellen bygger på voksenpedagogisk eller andragogisk teori. Andragogikk handler om kunsten og vitenskapen som skal lære voksne å lære

(Loeng 2009). Den bygger på antagelsen om at voksne kan styre sin egen læring, de har erfaringer som kan fremme læring, de er opptatt av læring som kan hjelpe dem å håndtere krav og læring som kan hjelpe dem å løse problemer i hverdagen. De er drevet av en indre motivasjon for læring (Loeng 2009).

Interaktiv læring med aktivisering av deltakerne og med korte teoretiske innføringer er viktige elementer i CASP-modellen. Undervisningen er basert på prinsipper som:

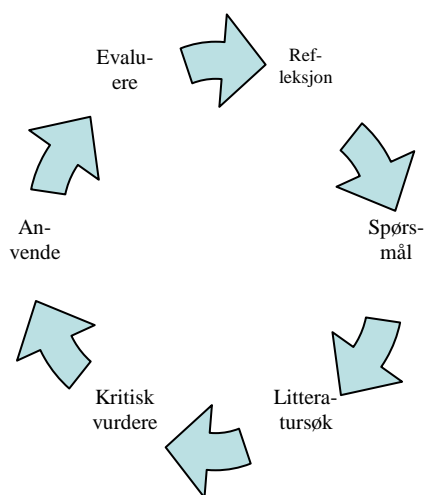
- tverrfaglige Workshops
- læring skal være problembasert
- læring skal være morsomt
- læremateriale skal være brukervennlig og av god kvalitet
- undervisningen skal være interaktiv
- små gruppearbeid skal benyttes i Workshops (Tuntland & Nordheim 2009).

CASP-modellen ble utviklet av en tverrfaglig gruppe som underviste blant annet helsepersonell i kunnskapsbasert praksis i Oxford (Public Health Resource Unit). Modellen har mye til felles med problembasert læring (PBL) (Tuntland & Nordheim 2009). PBL ble utviklet ved Mc Master University i Canada ved legestudiet. I PBL legges det stor vekt på egenaktivitet, egenstudier og ansvar for egen læring og arbeid i smågrupper under veiledning. I oppgaver og undervisning tas det utgangspunkt i situasjonsbeskrivelser eller casebeskrivelser fra praksis (Pettersen 2005). Forskjellen på CASP-modellen og PBL er vektlegging av ansvar for egen læring. Det er sentralt i problembasert læring, mens i CASP-modellen er en ikke opptatt av selvstyrt læring, men av interaktiv læring (Tuntland & Nordheim 2009).

2.2 Utvikling av kunnskapsbasert praksis ved hjelp av fagringer

I dette prosjektet har opprettelse og arbeid i fagringer vært metoden som har vært benyttet for å få i gang arbeid med og implementere kunnskapsbasert praksis. En fagring består av en gruppe profesjonelle yrkesutøvere som over tid skal arbeide med fagutvikling. Målet med arbeidet i fagringen er å utvikle mer kunnskapsbasert praksis basert på nyere litteratur, nyere forskning og utprøving av nye metoder med dokumentert effekt. Fagringen velger ett tema til fordypning, og den faglige utviklingen og den kunnskapsbaserte praksisen utvikles ved hjelp av trinnene i den kunnskapsbaserte prosessen (figur 2). Arbeidsmodellen og trinnene i den kunnskapsbaserte prosessen er utarbeidet av Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten og Senter for kunnskapsbasert praksis ved Høgskolen i Bergen.

Figur 2: Trinnene i den kunnskapsbaserte prosessen

(Nortvedt m. fl. 2007)

Ansatte ved Høgskolen i Bergen og ansatte ved Nasjonalt kompetansesenter for helsetjenesten har sammen med Norsk Sykepleierforbund utgitt en arbeidsbok om å undervise og arbeide kunnskapsbasert (Nortvedt m.fl. 2007). Denne boken er benyttet i dette prosjektet. Den er utviklet for sykepleiere og helsetjenesten,

men kan benyttes av andre profesjoner og på andre arenaer enn det som er beskrevet i boken.

3 Planlegging og gjennomføring av prosjektet

Prosjektet startet i september 2008 og ble avsluttet i mai 2009. Studentene deltok i fagringene fra 3. januar til 15. mars 2009, i ti uker, tilsvarende varigheten på Praksis 3. Det vil her bli redegjort for hvordan prosjektet har blitt planlagt, organisert, og gjennomført.

3.1 Rekruttering av kommuner og opprettelse av prosjektgruppe

Etter et orienteringsmøte på Høgskolen om bruk av praksismidler til samarbeidsprosjekter ble det etablert kontakt mellom høgskolen i Østfold og kommunene Moss og Fredrikstad. Dette for å utvikle det som har blitt prosjektet Kunnskapsbasert praksis. Kommunene ble valgt på bakgrunn av kjennskap til kommunene og til kontaktpersoner der, og på bakgrunn av tidligere samarbeid om prosjekter.

En *prosjektgruppe* ble etablert bestående av en virksomhetsleder fra boveiledningstjenesten i Fredrikstad kommune og en rekrutterings- og kompetanseutviklingsansvarlig i Moss kommune og tre høgskolelektorer fra Høgskolen i Østfold, bachelor i vernepleie. Prosjektgruppen har hatt ansvar for framdrift, gjennomføring og eventuelle tilpasninger av prosjektet.

3.2 Rekruttering av deltakere fra kommunene

Virksomhetslederne i kommunene ble enige om at to virksomheter/avdelinger i hver kommune skulle delta i prosjektet, og hvilke to virksomheter/avdelinger det skulle være. De informerte aktuelle ansatte om prosjektet, og de som var

interessert i å delta skulle melde fra til virksomhetslederne. Begrunnelsen for å starte med fagringer i kun to virksomheter/avdelinger var at det var gunstig å få etablert og implementert fagringer i noen fagmiljøer først, for så å videreføre arbeid i fagringer til nye miljøer.

Seks vernepleiere har deltatt i fagringen i *Fredrikstad* kommune og fem vernepleiere og en førskolelærer har deltatt i fagringen i *Moss* kommune.

3.3 Rekruttering av studenter til prosjektet

Målet med å knytte studenter i praksis, til arbeidet i fagringer var å styrke studentenes praksisundervisning. Studentenes mulighet til å delta i faglige diskusjoner i fagringene og prøve ut kunnskap i praksis skulle hjelpe dem til å se sammenheng mellom teori og praksis og til å utvikle ferdigheter i å arbeide kunnskapsbasert.

Vernepleierstudenter, siste studieår, i praksis 3 skulle delta i prosjektet fordi de var kommet så langt i studiet at det var rimelig å anta at de ville kunne nyttiggjøre seg arbeidet i fagringene. Mål for praksis og krav til nivå på faglige prestasjoner gjorde at det var aktuelt å innlemme dem i fagringene. Prosjektet skulle ha fire studenter i hver kommune. Da studentenes veiledere var deltakere i fagringene antok vi at dette var veiledere som var spesielt motiverte for fagutvikling.

For å rekruttere studenter til prosjektet ble det gitt muntlig og skriftlig orientering om prosjektet. Den muntlige orienteringen ble holdt samtidig med den generelle orienteringen om praksis 3. Fem studenter meldte seg til prosjektet etter første orientering. Tre studenter ble plassert på de tre siste plassene fordi de

manglet praksis med mennesker med utviklingshemming. De ønsket ikke å delta i prosjektet da praksisplassene tilknyttet prosjektet lå i en annen by. Studenter kan komme med ønsker om plassering i praksis, men det er Høgskolen som fattet endelig beslutning om hvor de skal. Dette blir studentene informert om fra starten av studiet

Plassering av studenter på praksisplasser de ikke ønsker å være kan ødelegge deres motivasjon for praksis og for læring i praksis. Det er heller ikke optimalt å knytte studenter til prosjekter mot deres vilje. I dette tilfellet måtte det allikevel gjøres for å innfri kravene som stilles til at studenter skal delta i ansattes FOU-arbeider, og at de skal delta i utviklingsprosjekter i løpet av utdanningen. Det var også en betingelse for å få prosjektmidler at studenter skulle delta (Strategisk plan for HIØ, avdeling for helse- og sosialfag 2008-2012, St.meld.nr.27 (2000-2001). De tre studentene det her gjaldt godtok plasseringen og var positive til praksis når alt det praktiske var ordnet.

3.4 Arbeidet i prosjektgruppa

Prosjektgruppen har avholdt seks møter i løpet av prosjektperioden, hvor fremdrift og ulike sider ved driften av prosjektet har vært drøftet. En studietur til Senter for kunnskapsbasert praksis ved Høgskolen i Bergen har også vært gjennomført. På kunnskapssenteret orienterte personer som hadde erfaringer med etablering og drift av fagringer på Haukeland Universitetssykehus om utfordringer de hadde stått ovenfor, og tanker de hadde om hva som skulle til for å lykkes med denne type prosjekt.

3.5 Arbeidet i fagringene

Fagringene har hatt ca et møte per måned. I tillegg har de hatt et oppstarts- og avslutningsseminar og to arbeidsseminarer. På oppstarts- og avslutningsseminarene og de to arbeidsseminarene var de to fagringene sammen. På møtene i de enkelte fagringene fungerte de to høskolelektorene som deltok, som henholdsvis møteleder og referent. Fagringene har arbeidet i tråd med strukturen i kunnskapsbasert praksis (figur 2).

Fagringen i *Moss* har hatt sine fagringmøter i kommunens møtelokaler, og møtene varte i ca to timer. Resten av tiden avsatt til prosjektet valgte de å dele opp. Denne fagringen har vært opptatt av emnet utviklingshemmede som skal flytte hjemmefra til egen bolig. Årsaken til at de valgte det som tema var at de hadde erfaringer med at planlegging rundt flytting for mennesker med utviklingshemming ble for dårlig ivaretatt. Det var mangelfull informasjon om personenes hjelpebehov og interesser. Situasjonen var ofte den at de skulle hjelpe mennesker som ikke kunne gi uttrykk for sine behov, for eksempel ikke hadde talespråk, og som de visste svært lite om. Dette ble opplevd som problematisk både for dem som skulle motta hjelp og for dem som skulle gi hjelp. Fagringdeltagerne savnet et kartleggingsverktøy som ville ivareta behovet for informasjon. De utarbeidet derfor et kartleggingsverktøy i prosjektperioden som kan anvendes i kommunen når mennesker med utviklingshemming skal flytte, for eksempel fra barndomshjem til kommunal bolig eller mellom kommunale boliger.

Fagringen i *Fredrikstad* har hatt sine møter på Høgskolen. Fagringdeltakerne avsatte en hel arbeidsdag hver gang de skulle ha møte i fagringen fordi de syntes det var bedre å ta ut tiden sammenhengende enn å dele den opp på flere dager. Tema for fagringen i Fredrikstad har vært utviklingshemmede og seksualitet. Medlemmene i fagringen var opptatt av dette fordi de opplevde at seksualitet

hos enkelte personer med utviklingshemming var vanskelig å forstå, og det var vanskelig å vite hvordan de skulle hjelpe dem med å ivareta sin seksualitet. De hadde behov for mer kunnskap, og de ønsket å utarbeide en veileder om temaet. Veilederen fikk de ikke utarbeidet.

Arbeidsseminarene har hatt en fast struktur med presentasjon av fagringenes arbeid, innledning ved en ekstern foredragsholder og bibliotekundervisning.

4 Metoder for datainnsamling

Gjennom datainnsamlingen har vi ønsket å få fagringdeltagernes egne beskrivelser av opplevelser og erfaringer med fra deltagelsen i fagringene. Intensjonen med prosjektet kunnskapsbasert praksis har vært å finne ut om deltagelse i fagringer kan føre til en mer kunnskapsbasert praksis. Som hovedtilnærming i datainnsamlingen har vi derfor valgt å ”gå til saken selv”, og har valgt kvalitativ tilnærming som hovedkilde for datainnsamlingen (Jacobsen m.fl, 1999 og Kvale 1998). Vi har benyttet fokusgruppeintervju. Gjennom kvalitative studier produseres kunnskap om et fenomen. Begrepet ”produksjon” av kunnskap speiler her hen mot en vitenskapsteoretisk for-forståelse der vi støtter oss til en fenomenologisk og hermeneutisk forankring (Kvale 1998). Anvendt i dette prosjektet vil fenomenologien komme til uttrykk gjennom datainnsamlingen ved at vi søker å få tak i informantenes ”livsverden” – gjennom deres erfaringer og fortellinger om arbeidet med utvikling av kunnskapsbasert praksis. Når vi i denne datainnsamlingen går til ”saken selv” og er opptatt av deltagernes livsverden er enheten for datainnsamlingen gruppelemmenes og gruppas oppfatning av å delta i fagring. Vi har således ikke hatt fokus på den enkeltes egen opplevelse. På bakgrunn av dataene som har fremkommet har vi forsøkt å tolke, skildre og forstå egenarten ved dette arbeidet.

En styrke ved å bruke kvalitativ tilnærming i dette prosjektet har vært at det har gitt oss en mulighet til fordypning om temaet fagringer selv om vi i denne undersøkelsen har hatt få respondenter. Mulighetene for å generalisere er imidlertid svært begrenset (Patton 1990).

Vi har i tillegg til fokusgruppeintervjuer og deltagende observasjon benyttet et enkelt spørreskjema med kvantifiserbare svaralternativer. En årsak til at vi har

gjort dette valget er at kvantifisering av enkelte spørsmål kan bidra til å underbygge det fagringdeltagerne forteller. Vi vil i presentasjonen av materialet benytte få kvantifiseringer, men resultatene fra spørreskjemaet er aktivt benyttet under analysen av datamaterialet. Når vi ikke betrakter dette som å være en selvstendig kvantitativ tilnærming i datainnsamling er det fordi antall respondenter er få og fordi vi ikke i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til den kvantitative tilnærmingens krav om etterprøvnbarhet, struktur og systematikk (Haug 2002, Holme og Solvang 1998).

4.1 Respondenter

Datagrunnlaget fremkommer som et resultat av datainnsamling fra to ulike grupper med respondenter. Den ene gruppen respondenter er ansatte i boveiledertjenesten/hjemmetjenesten, som her blir presentert som fagpersoner i fagring. Den andre gruppen respondenter er studenter i fagring.

I hver fagring var det seks fagpersoner og fire studenter, samt to representanter fra Høgskolen i Østfold. I fagring Moss var fem av fagpersonene vernepleiere og en fagperson førskolelærer. I fagring Fredrikstad var alle fagpersonene vernepleiere. Alle studentene har vært vernepleierstudenter og vi som har representert høgskolen og vært ledere av fagringene er alle tre vernepleiere.

4.2 Fokusgruppeintervju

Ved avslutning av første prosjektperiode ble det gjennomført tre fokusgruppeintervjuer. På grunn av studentenes begrensede deltagelse og noe løse tilknytning til fagringene ble det avholdt separate fokusgruppeintervju; ett fokusgruppeintervju med fagpersoner i fagring Moss, et fokusgruppeintervju med fagpersoner i fagring Fredrikstad og ett

fokusgruppeintervju med studentene. Fokusgruppeintervju er en egnet datainnsamlingsmetode for å samle data fra en gruppe. I fokusgrupper produseres data via gruppeintervensjon omkring et tema bestemt av de som intervjuer (Morgan 1997). Gjennom samtaler og diskusjoner i gruppa har data blitt produsert (Halkier 2005). Den raske produksjonen av kunnskap og diskusjoner der ulike innfallsvinkler presenteres og diskuteres synes å ha vært nyttig for å få frem dybdeinformasjon om de ulike fagringenes meninger, holdninger og erfaringer om det å ha deltatt i fagringer. Fokusgruppeintervjuer gir muligheter for å innhente dybdekunnskap og er derfor særlig egnet for å produsere empirisk materiale, få frem "taus kunnskap" og konkretisere "tatt for gitt handlinger"(Halkier 2005).

En viktig effekt av å bruke grupper til datainnsamling har vært at den kunnskapen som er produsert i fagringene er mer enn summen av en eventuell individuell informasjonsinnhenting, altså en effektiv metode for å samle inn dybdekunnskap om et emne (Morgan 1997). Flere deltakere i et intervju vil representere ulike perspektiv, og en flerstemthet som således gjør at et fokusgruppeintervju kan gi datainnsamlingen en økologisk validitet (Halkier 2005).

4.2.1 Gjennomføring

Alle fokusgruppeintervjuene ble avholdt i Høgskolens lokaler. Beregnet tid avsatt til hvert intervju var 2 x 45 min. Under intervjuene var vi to intervjuere som fordelte rollen slik at en hadde hovedansvar for å stille spørsmål og holde progresjonen i intervjuet.

4.2.2 Reliabilitet

Som i annen kvalitativ forskning er intervjueren en kritisk faktor i arbeidet med datainnsamlingen da egen forforståelse og ønske om resultat kan påvirke spørsmålsformuleringen. Gjennom å være to intervjuere i hvert fokusgruppeintervju har vi forsøkt å motvirke muligheten for at den som intervjuer blir for styrende med hensyn til tema (Morgan 1997). Bruk av en intervjuguide har vært et hjelpemiddel til å holde struktur i intervjuet (vedlegg 1). Til hvert intervju har vi benyttet minidisk. Umiddelbart etter intervjuet har de to som har hatt ansvar for hvert intervju, sammen transkribert datamaterialet. Vi har ved avslutning av hvert tema innenfor fokusgruppeintervjuet foretatt en respondentsjekk der vi i korte trekk har oppsummert hva vi har oppfattet at fagringdeltagerne har sagt i intervjuet.

4.2.3 Validitet

Å definere validitet i kvalitativ forskning er vanskelig. Man må derfor klare seg med det som er mest sannsynlig i den gitte situasjonen man betrakter (Kvale 1997). En kritisk faktor i våre fokusgruppeintervju er hvorvidt vi i intervjuene har fått tilgang til deltagerens oppriktige meninger. Vi har gjennom bruk av reformulerende spørsmål forsøkt å møte mulige gruppeeffekter som at uenigheter og konflikter kan dempe gruppas uttrykk for forståelse og mening (Hjelmeland 2007). Gjennom å være to intervjuere til å bearbeide og tolke materialet håper vi at vi i tilstrekkelig grad har vært tro mot materialet og fått frem respondentenes virkelighetsbeskrivelser.

En innvending mot bruk av gruppeintervjuer er at en gjennom slike intervju ikke får vite noe om det enkelte medlem, kun om gruppetenkningen. Metoden er derfor begrenset i forhold til å fremskaffe data om enkeltpersoners livsverden.

Vi ønsket å fremskaffe data som ble produsert i gruppediskusjon og vi mener at vi derved i mindre grad er berørt av svakheten som ligger i det å ikke få vite noe om den enkeltes livsverden. I presentasjonen av dataene har vi heller ikke lagt vekt på å få frem den enkeltes mening, men snarere brukt sitater som en illustrasjon på det som har fremkommet i gruppa.

4.3 Spørreskjema

Spørreskjema som datainnsamlingsmetode ble benyttet i respondentgruppen fagpersoner i fagring. Med utgangspunkt i et spørreskjema benyttet til datainnsamling fra arbeid med fagringer ved Senter for kunnskapsbasert praksis ved høgskolen i Bergen utarbeidet vi et eget spørreskjema (vedlegg 2). Samme skjema ble benyttet både før oppstart og etter at siste fagringmøte var gjennomført. Spørreskjemaet etterspurte deltageres forventninger til å delta i fagringer og ferdigheter i bruk av forskningsbasert kunnskap i praksis. Hensikten med å benytte et spørreskjema har vært muligheten for å sammenligne resultatene fra undersøkelsen før oppstart av fagringene og etter at fagringene var avsluttet. De besvarte skjemaene ble kodet slik at vi kunne sammenlikne svarene fra første og siste måling. Resultatene fra spørreskjemaet kan også gi oss mulighet til å sammenlikne data fra første prosjektperiode med data fra neste prosjektperiode, 2009 – 2010.

Ved første registrering svarte ni respondenter, ved andre registrering svarte syv. Av de syv respondentene som svarte 2. gang, hadde seks svart på spørreskjemaet første gang. Forskjellen i antall respondenter ved første og siste registrering kan være tilfeldig eller det kan gjenspeile at deltagelsen i en av fagringene har vært noe ustabil.

Spørreskjemaet vi benyttet viste seg å inneha upresise formuleringer, og spørsmålene var for lite tilpasset vårt prosjekt. På tross av dette er de innsamlede dataene bearbeidet så langt dette var mulig.

Populasjonen i datamaterialet er liten og har således en svært begrenset statistisk verdi. Det er derfor ikke foretatt prosentomregning. Resultatene er allikevel benyttet som en støtte i analysen av den totale mengden data som foreligger.

4.4 Møtereferater og notater

Det foreligger møtereferater fra alle fagringmøtene, til sammen 16 referater. Referatene er skrevet av representantene fra Høgskolen. I tillegg har de prosjektansvarlige fra hver kommune ved avslutningen av prosjektet skrevet hvert sitt notat om sine erfaringer med fagringene. Møtereferatene er benyttet som supplement og som støtte til sikring av dataenes validitet.

4.5 Egen nærhet til respondenter og datamaterialet

Egen nærhet til respondenter og datamaterialet er ingen entydig fordel (Haug 2002). Selv om ingen av oss som høgskolelektorer i dag har direkte kontakt med noen av fagringdeltagerne, har fem av fagpersonene i fagring Fredrikstad og fire av fagpersonene i fagring Moss tidligere vært studenter ved Høgskolen i Østfold. Vi har vært disse fagringdeltagernes lærere og basisgruppeveiledere. Dette kan ha påvirket måten vi har veiledet, måten vi har spurt og måten vi har tolket materialet på (Kruuse 1998). Det kan også ha påvirket respondentene, ved at deres tidligere erfaringer fra en student – lærer relasjon er overført til den nye relasjonen fagperson - veileder.

4.6 Analyseprosessen og arbeidet med datamaterialet

Datamaterialet er analysert, bearbeidet og tolket i henhold til Kvales tre analysetrinn (Kvale 1997). Hensikten med datainnsamlingen har vært å finne ut om etablering av fagringer har ført til en mer kunnskapsbasert praksis i biveiledertjenesten/hjemmetjenesten for mennesker med utviklingshemming. Etter utskrift og første gjennomgang av materialet fant vi stort samsvar mellom uttalelsene fra fagring Moss og fagring Fredrikstad. Da datamaterialet er lite, har vi valgt å presentere dataene samlet. På den måten mener vi at vi også sikrer deltagerens anonymitet.

I analysen av datamaterialet har vi foretatt en meningsfortetning basert på fagringenes beskrivelser og det vi som forskere oppfatter som meningen i teksten (Denzin 1989, Kvale 1997). Samtidig med meningsfortetningen er datamaterialet kategorisert (ibid). Etter bearbeiding er datamaterialet fra fokusgruppeintervjuene med fagpersonene i fagringene kategorisert i seks kategorier:

1. Motivasjon og forventninger til deltakelse i fagringer
2. Organisering og bruk av tid til arbeid i fagringene
3. Anvendelse av arbeidsmodell for kunnskapsbasert praksis
4. Studenter i fagringer
5. Resultater av arbeidet i fagringene
6. Forslag til endringer ved oppstart av nye fagringer

4.7 Etiske vurderinger

Vi har i tråd med forskningsetiske prinsipper (Thomassen 1993) i innsamling av alt datamaterialet tatt hensyn til respondentenes selvbestemmelse og autonomi og utvist respekt for ”den andres” opplevelse. Vi har ikke foretatt datainnsamling som har vært til skade for respondentene og vi har i analyse og bearbeiding av datamaterialet kvalitetssikret arbeidet gjennom at vi har vært tre personer til å bearbeide og presentere materialet.

Når det gjelder plassering av studenter på praksissteder i en annen by, vurderte vi at dette ikke var til skade for studentene og deres læring. Praksisstedene var kvalitetssikret ved at deres veiledere var deltagere i fagringene og spesielt motiverte for å ta imot studenter i praksis. Vi vurderte at det å få motiverte veiledere var et godt utgangspunkt for læring og oppveide studentenes forbeholdenhet mot å reise for å komme til praksis.

5 Presentasjon av resultater

Presentasjon av resultatene av datainnsamlingen følger strukturen etter kategoriseringen av fokusgruppeintervjuene. Stedvis vil vi underbygge fagringsdeltagernes uttaleleser med resultatene fra spørreundersøkelsen og referatene fra fagringmøtene. Presentasjonen av datainnsamlingen er tre-delt. Først vil vi presentere resultatet fra fokusgruppeintervjuene med fagpersonene, deretter resultatene fra fokusgruppeintervjuene med studentene, og avslutte med en presentasjon av hva de prosjektansvarlige i kommunene sier.

5.1 Fagpersonene i fagringene sier.....

Det er gjennomført to fokusgruppeintervjuer med fagpersonene. Etter bearbeiding av dataene er datamaterialet kategorisert i seks kategorier:

1. Avklaring av forventninger til arbeid i fagring
2. Organisering og bruk av tid til arbeid i fagring
3. Anvendelse av arbeidsmodell for kunnskapsbasert praksis
4. Studenter i fagring
5. Resultatet av arbeidet i fagring
6. Forslag til endringer ved oppstart av ny fagring

5.1.1 Avklaring av forventninger til arbeid i fagring

Gjennom fokusgruppeintervjuene oppgir fagpersonene i fagringene at noe av motivasjonen for deltagelse i fagring var forventningene om å få faglig påfyll og forventninger om å kunne diskutere faglige utfordringer med andre fagfolk. En av dem uttrykker det slik:

”Det å kunne - på en måte- diskutere faglige utfordringer vi står overfor, det å kunne fordype seg, det er lissom ikke det vi får tid til i det daglige. Det å kunne sitte sammen med mange fagfolk er luksus i våre dager. Det å møte folk fra så mange forskjellige steder det synes jeg har vært utrolig nyttig”.

At deltagerne var motiverte understøttes av resultatene fra de kvantitative dataene. På spørsmål om motivasjon for å være med i fagring har alle deltagerne både ved første måling (9 respondenter) og andre måling (7 respondenter); på en skala fra 1 – 10, (10 som høyeste skåre), krysset av innenfor intervallet 7 – 10. Dette indikerer at fagringdeltakerne var motiverte for å delta i fagringene. Ni av deltagerne i fagringene har vært studenter ved Høgskolen i Østfold. Deres motivasjon for å delta i fagringene var særlig knyttet til å ha kontakt med Høgskolen igjen. De hadde forventninger om at de skulle ”på skolen” igjen å få faglig påfyll. En sier det slik:

”At det var litt stas å skulle dra på høgskolen igjen, jeg har nesten glemt det med høgskolestandard. Jeg har frontet det at jeg skal bort på høgskolen. Jeg har helt glemt det, at det var så stas”.

Fagringdeltagernes forventninger til deltagelsen i fagring synes å ha vært noe uklare. Flere deltagere sier at de ikke helt skjønnte hva de hadde sagt ja til å delta i. Noen trodde de skulle være med på et studentprosjekt, mens andre var mer usikre og visste ikke hva de egentlig gikk til. Flere deltagere opplevde at de mer var beordret til å delta enn at de ble forespurt. En deltager uttrykker det slik:

”Noen måtte jo være med, så da ble det vi”.

Fagringdeltagerne etterlyser bedre informasjon før oppstartseminaret, men understreker at de etter oppstartsseminaret skjønnte bedre hva de hadde sagt ja til å delta i.

5.1.2 Organisering og bruk av tid til arbeid i fagring

”Det ble annerledes og mer ”trøblete” enn vi hadde regnet med”.

Fagringdeltagerne synes å oppleve at de har hatt for liten tid til arbeidet i fagringen. Tiden avsatt til fagring med veileder har vært tilstrekkelig, men arbeid med faglig fordypning, en gang per måned, oppleves som lite. For den ene fagringen har det også vært vanskelig å benytte den tiden de hadde til rådighet gjennom frikjøp. Det synes å ha vært noen uklarheter mellom prosjektledelsen, avdelingsledere og prosjektdeltagerne, om hvordan midlene til frikjøp skulle benyttes. Ellers er begge fagringene enige om at avsatt tid er en suksessfaktor for å få til arbeidet med kunnskapsbasert praksis. Eksempler på dette forekommer i følgende utsagn:

”Jeg har ikke fått tid til å sette meg nok inn i litteraturen vi har funnet. Jeg har ikke fått lest og fordypet meg i det utenom at vi har snakket om det her og sånn. Jeg synes kanskje det har vært litt liten tid – halvannen time hver gang”.

Fagringdeltagerne synes å oppleve seg privilegerte som har fått delta i fagring, men opplever det urettferdig overfor sine kollegaer som ikke har fått samme tilbud. Eksempler på dette fremkommer i følgende sitater:

”Den har blitt litt mer annerledes og kanskje litt mer trøblete enn jeg hadde håpet at den skulle være egentlig. Men når jeg tenker meg om så er det jo sånn det er hver gang, på en måte. Å ta seg tid og kunne få tid og så skjer det hele tiden uforutsette ting på jobbene våre. Og så tror jeg at vi som er her, når vi er fagpersoner rundt på de stedene vi jobber så har vi mye press til enhver tid. Det er ikke bare å gå. Så føler du litt på det”.

”...og så tror jeg vi som er her, vi er fagpersoner på de stedene vi jobber og har mye press til enhver tid Det er ikke bare å gå. Så føler du litt på det. Så skal du på kurs og i tillegg skal du på høghskolen. Så må dem andre fly ... og ja det...”.

Fagringdeltakerne forteller at det har vært vanskelig å organisere arbeidet i fagringene. Når arbeidet i fagringen ikke stod i forhold til forventningene, om ”å få faglig påfyll” men at de heller måtte ta ansvar for egen læring og utvikling, ble arbeidet preget av mangel på fremdrift. Dette beskrives som følger:

”Neida – jada – sånn som jeg og XX har snakka om da – så har vi ikke nok tid. Vi trodde at det skulle bli et skriftlig produkt av det vi har samla inn og ja og det - og ja da vi ikke skulle det ja da – ble det..... Jeg tenkte at nå skulle vi få en oppgave – det er sånn jeg er vant til – ja nå skal vi skrive en oppgave – men - ja jeg var helt overbevist om at det var det som skulle skje”.

Fagringdeltagerne har vært usikre på hvordan de skulle organisere fagringmøtene når veileder ikke har vært tilstede. Når veileder har vært til stede har det gått bedre.

”Jeg tror – i forhold til at forventningene mine var så uklare – så hadde jeg behov for enda mer struktur for å få bedre utbytte av det”

”Jeg opplever at det har vært nyttig når dere har vært til stede og har dratt oss litt inn”.

5.1.3 Anvendelse av arbeidsmodell for kunnskapsbasert praksis

Når fagringen har arbeidet sammen uten veileder sier deltagerne i begge fagringene at de ”har glemt litt”, modellen for utvikling av kunnskapsbasert praksis. De har arbeidet med å finne litteratur og lese den. Begynt på diskusjoner men ikke arbeidet systematisk med fagstoffet. Når arbeidsmodellen for kunnskapsbasert praksis tas frem igjen i fokusgruppeintervjuene konkluderer de med at de har kommet halvveis i modellen, der de har begynt å vurdere informasjonskilder kritisk. Eksempler på hva de sier er:

”Det er da jeg tror vi har glemt den litt. For vi – ja det er litt det samme som da du gikk på skolen – du må jobbe med det flere ganger for å få det til – for å skjønne hvor du skal bevege deg. Vi har jo egentlig bare kommet halvveis”.

”Jeg tror vi har brukt den ubevisst. Jeg opplever den som nyttig, særlig når dere veilederne har vært der og dratt den fram – nå er vi i prosessen – sånn og sånn skal vi gjøre det”

”Vi har gått tilbake igjen og rota på den ene sia og sånn. Mmmm, ja at vi ikke har vært nok bevisste på det, og den boka som vi har fått – at vi ikke

har brukt den spesielt mye egentlig – synes jeg. Eller jeg har i alle fall ikke lest hele. Jeg har lissom ikke lest den.

5.1.4 Studenter i Fagring

Alle fagringdeltagerne synes å være positive til å ha studenter med i fagringene. De mener at det må være både utfordrende og av faglig interesse for studentene. Viktige argumenter for å ha studenter med i fagringer er at studentene får muligheter til å utvikle egen faglige kunnskap gjennom diskusjoner med profesjonelle yrkesutøvere og at studentene kan få en faglig fordypning innenfor et tema som de igjen kan benytte i egen bacheloroppgave. En av fagringdeltagerne var også opptatt av at fagringene var en fin arena for markedsføring av boveiledertjenesten som arbeidsarena for vernepleiere. Deltakeren sier det slik:

”—å tenk så fin arena for å markedsføre det å få vernepleiere til å jobbe med utviklingshemmede i bofellesskap – å det er bra! Det er viktig å markedsføre hvor spennende det er å jobbe i boliger for utviklingshemmede også.”

Studentene deltok i fagring i samme periode som de var i praksis 3. Dette oppleves av fagringdeltagerne som lite tilfredsstillende. De gir uttrykk for at studentene burde deltatt i hele perioden med fagringer. Utvikling av samarbeid tar tid, derfor hadde det vært viktig for studentenes faglige utvikling at de var deltakere over tid. De mener derfor at studentenes deltagelse i fagring ikke bør knyttes til praksis 3, men heller mot bacheloroppgaven.

Erfaringene med å ha studenter i fagringene knyttet opp mot praksis 3 har derfor ikke vært vellykket. Studentene har hatt for mange andre oppdrag å utføre i

praksis 3. De obligatoriske arbeidskravene er blitt prioritert fremfor arbeid med temaene i fagringene. Studentenes engasjement og interesse har vært noe varierende. De har deltatt, men periodevis engasjert seg lite. De har svart på spørsmål men tatt lite initiativ.

”Dem har ikke blitt noen ressurs heller fordi de har hatt andre ting å jobbe med – helt andre temaer. Dem har ikke sitti og lest noe dem heller – på en måte. Ikke forstyrrende for de var hyggelige mennesker, men det blei for mange med fire følte jeg. Det hadde holdt med tre. Skal en få gode faglige diskusjoner bør en ikke være for mange heller.”

5.1.5 Resultatet av arbeidet i fagring

Deltagerne i fagring forteller at arbeidet i fagringene har ført til at de har fått en faglig fordypning og det har gitt dem god oversikt over litteratur og forskning innenfor valgte tema. Ingen av fagringene har vært igjennom alle trinnene i modellen for kunnskapsbasert praksis. Dette har ført til at de heller ikke har fått prøvd ut nyere forskning i praksis og i liten grad har opplevd at deltakelse i fagringer har ført til endringer i egen praksis.

Svarene fra spørreskjemaet understøtter dette. To personer har oppgitt at de i større grad enn tidligere fører faglige diskusjoner med sine kollegaer. Av de seks fagringdeltagerne som har svart på skjemaet begge ganger svarer fem at de bruker internett til å løse faglige problemstillinger oftere enn før, gjennomsnittlig en gang per uke.

Fagringdeltakerne oppgir at de søker vesentlig mer i ulike typer databaser, som Svemed, Medline og Cochrane. Alle leser vesentlig flere artikler enn før. Antall artikler per halvår har økt fra 1-5, til 4 – 6.

Egen vurdering av kunnskap om internett er redusert fra meget god til god. Tilsvarende skåring gjelder kritisk vurdering av informasjon og informasjonskilder, hvor vurderingene av egen kunnskap også er redusert fra meget god til god. Når kunnskapsutviklingen har gått i negativ retning kan dette være et uttrykk for at den faktiske kunnskapen har økt og at fagringdeltakerne har blitt mer bevisste på egen manglende kunnskap. Dette ble bekreftet under bibliotekundervisningen i kildekritikk, der samtlige fagringdeltakere uttrykte at dette var nytt for dem.

Organiseringen og gjennomføringen av arbeidsseminarene beskrives av begge fagringene som vellykket. Gode faglige bidrag ble gitt av eksterne forelesere. Begge fagringene gir uttrykk for at det var spennende også å være med på faglige diskusjoner med den andre fagringens tema. På den måten fikk de en faglig oppdatering også på et annet tema enn eget fordypningstema.

5.1.6 Forslag til endringer ved oppstart av ny fagring

På tross av midler til frikjøp, har et stort arbeidspress i en travel hverdag gjort det vanskelig for fagringdeltagerne å prioritere arbeidet i fagringene. De ønsker seg derfor en strammere struktur som er mer forpliktende. De ønsker seg et tydeligere oppdrag, med krav til dokumentasjon av arbeidet som er gjort i fagringene. Slik en sier det:

”Vi kunne skrevet noe om hvordan vi har jobbet – ikke alt men noe lissom. Hva kan vi, hva har vi funnet og hva har vi fordypet oss i. Så kunne vi tatt med til arbeidsplassen og vist at dette har vi jobba med og sånn”.

Begge fagringene opplever at problemstillingen de arbeidet med ikke var tilstrekkelig avgrenset. Dette mener de er viktig å huske på ved oppstart av ny fagring. Videre er de opptatt av at deltagerne i de neste fagringene må ta mer ansvar selv. De må arbeide mer systematisk i tråd med trinnene i den kunnskapsbaserte prosessen, og det må lages en fremdriftsplan slik at fagringene får arbeidet seg igjennom hele prosessen. Flere forslag ble presentert:

”Det var veldig befriende at dere tok rolla som ledere av fagring. Det må jeg bare ærlig si. Veldig kjekt. Men jeg ser jo at kanskje vi hadde lært mer ved å styre selv.”.

”Neste gang synes jeg dere skal være med en time hver gang. Da kan vi jobbe først og så kan dere komme mer inn som veiledere lissom”.

”Jeg tenker sånn – til neste gang – at vi på første fagring hadde fått en oppgave på en måte. Så skal dere finne tema og da kommer vi til å gjøre sånn og sånn. Dere skal velge hva dere skal ha til slutt – dere skal ha en fagdag – en presentasjon – om det skal være noe skriftlig eller muntlig – dere velger sjøl. Sånne klare ting helt til å begynne med. Og at det er lurt at en oppsummerer for hver gang og at en oppsummerer hva en skal gjøre til neste gang. Litt sånn hva som forventes – kunne vært litt sånn hva som er forventet av meg. Hvis ikke vi får helt klare beskjeder på en måte så blir det vanskelig å si at jeg skal ha en hel dag til neste uke også. Det er ingen som har sagt – nei det får du ikke til meg liksom . – men etter hvert har jeg kjent på det

5.2 *Studentene sier.....*

Det er gjennomført to fokusgruppeintervjuer med studentene som har deltatt i prosjektet kunnskapsbasert praksis. Ett før oppstart og ett i etterkant av deltagelse i fagring og avslutning på praksis 3. Etter bearbeiding av dataene fra fokusgruppeintervjuene med studentene er datamaterialet kategorisert i tre kategorier:

1. Motivasjon og forventninger til deltagelse i fagringer
2. Studenter i fagringer
3. Erfaringer etter deltagelse i fagringer

5.2.1 **Motivasjon og forventninger til deltagelse i fagring**

Tre av åtte studenter uttrykte før oppstart i fagringene missnøye med tilbudet og sa klart at de ikke hadde hatt noe ønske om å delta, men var blitt plassert fordi prosjektet skulle ha studentdeltagere. Dette uttrykte de slik:

”...Vi snakker om frivillig tvang da med andre ord?”

”Jeg fikk jo høre dette av nn, jeg har jo ikke meldt meg på, jeg hadde ikke lyst, var ikke interessert. Det blir frivillig tvang fordi vi ikke har fått fylt opp plassene så måtte jeg være med.”

Årsaken til misnøyen var at de måtte ha praksis i en annen by enn der de bodde. De ønsket praksissted nærmere eget hjemsted.

5.2.2 Studenter i fagringer

På spørsmål om hva de trodde de kunne bidra med i fagringene var de usikre på det. De var usikre på om forventningene fra praksis var større enn hva de hadde mulighet for å innfri, siden deltakelse i fagringer kom som et tillegg til arbeid med arbeidskrav og lærekontrakter i praksis. Det å anvende internett og søke opp artikler og fagstoff var imidlertid en konkret oppgave studentene mente de kunne utføre.

5.2.3 Erfaringer etter deltakelse i fagringer

I fokusgruppeintervjuet etter praksis har studentene lite å si om deltakelse i fagringene. De er mer opptatt av å fortelle om erfaringene med gjennomføringen av praksis 3 og deltakelsen i tospannene. Studentenes manglende formidling av erfaringer fra fagringene kan være et resultat av lav deltagelse og manglende engasjement i de faglige diskusjonene i fagringene. Dette er i overensstemmelse med kommentarene fra fagpersonene i fagringene og med våre erfaringer som fagringledere.

5.3 Kommunenes representanter i prosjektgruppa sier

Prosjektansvarlige fra kommunene har deltatt på prosjektmøter gjennom hele prosjektperioden, og har bidratt med innspill. I tillegg har de hatt ansvaret for informasjon og kommunikasjon ut til virksomhetene i kommunene.

Kommentarene fra prosjektansvarlig i Moss kommune og prosjektansvarlig i Fredrikstad kommune er oppsummert under fire kategorier:

- Samarbeid
- Faglig utvikling

- Organisering og gjennomføring
- Rekruttering av fagringdeltagere

5.3.1 Samarbeid

Kommunenes representanter sier at prosjektet har vært preget av et godt og konstruktivt samarbeid. Det kan trekkes frem som godt eksempel på hvordan HiØ's representanter i lignende samarbeidsprosjekt bør utfylle sin rolle.

Representantene fra HiØ har hatt hovedansvaret for fremdriften og organiseringen av prosjektet. Arbeidet oppleves gjennomført på en grundig og god måte, til tross for begrensede ressurser.

5.3.2 Faglig utvikling

Sett fra kommunenes side har det vært godt faglig utbytte for fagring deltakerne (de ansatte) i prosjektet, noe som de mener vil være med på å øke kvaliteten på tjenestene til brukerne. Innføring i bruk av helsebibliotek, innledningsvis i prosjektperioden, er trukket frem som nyttig. De tror at kvalitetsforbedringene i tjenesteutøvelsen har kommet til syne gjennom at fagpersonene har fordypet seg i et tema heller enn at ny kunnskap har ført til ny praksis.

Kommunenes representanter ga uttrykk for at det var bra at fagringdeltakerne selv tok ansvar for organisering og faglig innhold på arbeidsseminarene.

Gjennom disse dagene fikk de ansatte i ulike virksomheter/avdelinger mulighet til å bli bedre kjent med hverandre. Utveksling av faglige ideer synes å ha virket stimulerende og nyttig for faglig samarbeid på tvers av ulike avdelinger.

5.3.3 Organisering og gjennomføring

Informasjon og kommunikasjon mellom skolen og kommunene har vært godt ivaretatt, og synspunkter fra kommunene har blitt innlemmet i prosjektarbeidet på en konstruktiv måte. Fremdriftsplan for prosjektet ble utarbeidet og fulgt opp, og man har opplevd at prosjektleder fra HIØ har hatt god oversikt og kontroll over arbeidet i prosjektet, og vært bevisst på målet med samarbeidsprosjektet.

Det har vært nødvendig at virksomhetene i kommunene har tilrettelagt for ”frikjøp” av tid til arbeidet i fagringene. Fagringdeltakerne har kunnet benytte møtelokaler på Høgskolen, noe de har vært fornøyde med og har gitt positive tilbakemeldinger på.

5.3.4 Rekruttering av fagringdeltakere

Begge kommunerepresentantene understreker at det er viktig at det ved rekruttering av deltakere til neste års prosjekt må være en forutsetning at det velges personer som har lyst, interesse og er faglig motiverte.

6 Oppsummering og konsekvenser for neste prosjektperiode

Første prosjektperiode er avsluttet. To fagringer er etablert og gjennom en periode på åtte måneder er det avholdt åtte møter i hver fagring. Arbeidet i fagringene har basert seg på modellen for utvikling av kunnskapsbasert praksis. Endring i arbeidsmåter og tilegnelse av ny kunnskap tar tid. Fagringene har derfor i første prosjektperiode ikke kommet gjennom alle trinnene i modellen. Begge fagringene har kommet til punktet ”kritisk vurdering”. Deltagerne i fagringene har i mindre grad anvendt eller fått prøvd ut ny kunnskap i praksis.

Arbeid etter en modell for utvikling av kunnskapsbasert praksis har vært nytt både for fagringedeltagerne fra kommunene, for studentene og for ansatte ved HIØ. Vi har sammen prøvd ut måter å tenke og jobbe på for å utvikle en mer kunnskapsbasert praksis. Arbeidet med prosjektet har vært både spennende og utfordrende og det har gitt alle deltagerne nye erfaringer og ny kunnskap. ”*Noe har vi lykket med, noe bør vi slutte med og noe nytt bør vi gjøre i neste prosjektperiode*”. Denne oppsummeringen er således et grunnlag for videre arbeid med neste års prosjekt.

Tiltak som ikke videreføres

På bakgrunn av erfaringer, resultater og anbefalinger fra prosjektets deltakere i første prosjektperiode vil følgende tiltak ikke videreføres:

- To-spenn sammen med fagringer
- Studentdeltagelse i fagringer fra oppstart av praksis 3
- Lærere fra HIØ er ledere og referent for fagringene

Disse tiltakene videreføres:

På bakgrunn av erfaringer, resultater og anbefalinger fra prosjektets deltagere vil følgende tiltak videreføres til neste prosjektperiode med etablering av fagringer:

- Møtelokaler på HIØ
- Referat fra hvert fagringmøte
- Faste møter i prosjektgruppa
- Arbeidsseminar

Nye tiltak:

På bakgrunn av erfaringer, anbefalinger og innspill fra prosjektets deltagere vil vi i neste prosjektperiode iverksette følgende tiltak:

- Endre metode for rekruttering av studenter og fagringdeltakere
- Avklaringer av forventninger og deltagelse i prosjektet og fagringene
- Krav til fagringene om å lese og følge strukturen i pensumboka
- Krav til fagringene om å produsere noe håndfast
- Studentdeltakelse fra oppstart av nye fagringer høsten 2009
- Studenter i praksis 3 og praksis 4 som grunnlag for deltagelse i prosjekt kunnskapsbasert praksis.

6.1 Tiltak som ikke videreføres

Vi vil her redegjøre for hvilke tiltak vi har valgt å ikke videreføre fra første prosjektperiode, og årsakene til dette.

6.1.1 To-spenn sammen med fagringer

Ideen med å lage et felles prosjekt som omfattet både praksis i to-spenn og deltagelse i fagringer har ikke, slik det her ble gjennomført, gitt de forventede resultater. Studentene har gitt gode tilbakemeldinger på gjennomføring av praksis med to-spenn modellen, men det har ikke gitt noen effekt eller direkte

kobling inn mot deltakelse i fagringene. Vi ser i ettertid at praksisgjennomføring i to-spenn og utvikling av kunnskapsbasert praksis gjennom etablering av fagringer burde vært gjennomført som to separate prosjekter.

6.1.2 Studentdeltakelse i fagringer fra oppstart av praksis 3

Tidspunktet for studentenes deltagelse i fagringene samsvarte med oppstarttidspunkt for praksis 3, begynnelsen av januar 2009. Dette har vist seg uhensiktsmessig. Fagringene ble etablert i september 2008 og var allerede godt i gang med sitt arbeid da studentene startet. Inkludering av nye gruppemedlemmer i en allerede etablert gruppe byr på utfordringer. Samarbeidet i fagringene har vært tidsavgrenset, og det har vært for få møter til å gi studentene tilhørighet i gruppene. Erfaringene tilsier at rekruttering av studenter til neste års prosjekt bør være klart før oppstart av nye fagringer medio september 2009.

6.1.3 HIØ er ledere og referent for fagringene

Ved oppstart av arbeidet i fagringene høsten 2008 var det et enstemmig ønske fra fagringdeltakerne at representanter fra Høgskolen skulle være fagringledere og referenter. Begrunnelsen for dette var at deltagerne følte seg usikre på hva de hadde takket ja til å delta i og at de ikke følte seg komfortable med å lede noe de ikke visste hva var. Erfaringene og tilbakemeldingene fra fagringdeltakerne ved slutten av første prosjektperiode er at de ønsker å overta ansvaret både for å lede fagringene og skrive referat. Mange av fagringdeltakerne sitter som ledere og mellomledere og viser til at de er har mye erfaring med å ta ansvar. Når de overlot mye ansvar til representantene fra høgskolen førte dette også til at de tok mindre ansvar for fremdriften i fagringene.

6.2 Tiltak som videreføres

Vi vil her presentere hvilke tiltak som har vært vellykket og som vi vil videreføre fra første prosjektperiode.

6.2.1 Møtelokaler på HIØ

Erfaringene med å avholde fagringmøter ved HIØ har fungert godt.

Fagringdeltakerne beskriver at det har gitt dem direkte tilgang til mye nyere forskning og nyere litteratur. Bibliotekarene har vært hjelpelige med å finne aktuell litteratur. Tilbakemeldingen fra deltakerne er også at de har opplevd det som positivt å være i Høgskolens lokaler. Det setter en ramme rundt det arbeidet som de skal gjøre som er annerledes enn å være i ”jobbens lokaler”. Erfaringene fra å benytte kommunens egne lokaler har vist at det er vanskeligere å omstille seg til å arbeide i fagringen når du ”egentlig er på jobb”. Det har vist seg vanskelig å ikke ta telefoner, eller ”stikke innom” for å gi en beskjed når en er fysisk nær egen arbeidsplass. Fagringen i Moss anbefaler derfor at neste års fagringmøter avholdes i Høgskolens lokaler på Kråkerøy.

6.2.2 Referat fra hvert fagringmøte

Det er skrevet referater fra alle fagringmøtene for å kunne se tilbake på hva som ble bestemt forrige på møte. Referatene må være mer strukturerte slik at det fremkommer tydeligere hva det skal jobbers videre med til neste fagringmøte. Fagringdeltakerne overtar ansvaret selv for å skrive referatene.

6.2.3 Faste møter i prosjektgruppa

Faste møter i prosjektgruppa har vært spesielt viktig for å oppklare uklarheter mellom fagringdeltakerne, virksomhetsledere og andre ansatte. Prosjektmøtene har vært viktige for gjennomføringen av inneværende prosjekt og planlegging av videre prosjekt. Dessuten har prosjektmøtene fungert som en kvalitetskontroll av prosjektet.

6.2.4 Arbeidsseminar

Det er i løpet av prosjektet avholdt fire arbeidsseminar inkludert oppstart og avslutningsseminar. Den positive tilbakemeldingen fra alle deltakerne i prosjektet tilsier at dette fortsetter også i neste prosjektperiode. Innholdet i arbeidsseminarene som avholdes underveis bør inneholde noen faste punkter:

- Faglig oppdatering – innledning
- Presentasjon av fagringenes arbeid
- Bibliotekundervisning
- Møte i fagringene

Ordningen med at fagringene er ansvarlige for hver sine fagdager har vært vellykket og bør fortsette.

6.3 Nye tiltak som skal prøves ut

Ut fra erfaringer, innspill og ideer fra deltakerne i første prosjektperiode har vi valgt å legge følgende tiltak til grunn for oppstart av neste prosjektperiode med fagringer:

6.3.1 Endre metode for rekruttering av studenter og fagringdeltakere

Informasjonen som ble om prosjektet for å rekruttere studentene var ikke tilstrekkelig og fanget derfor ikke deres interesse. Tre av studentene ble dermed plassert i prosjektet på tvers av egne ønsker. Dette kan ha påvirket studentenes motivasjon for å delta i fagringene. Det er utarbeidet ny rutine for rekruttering av studenter til neste prosjektperiode, og informasjonsmaterieell fra kommune er utarbeidet.

Kommunalt ansatte som skal være deltakere i fagringene må belage seg på at det vil bli forventet og påkrevd arbeid utover de timer som direkte frikjøpes fra eget arbeid. Motivasjon og engasjement er derfor av stor betydning for hvorvidt fagringene skal få gjort et faglig arbeid. Det er således bedre å være færre deltaker, enn å påtvinge deltakelse.

6.3.2 Avklaringer av forventninger til deltagelse i fagringene

Gjennom fokusgruppeintervjuet ved avslutningen av årets prosjekt beskriver fagringdeltakerne flere forhold som kan regnes som kritiske faktorer for å lykkes med arbeidet i fagringene. På tross av at fagringdeltakerne har en felles plattform som vernepleiere representerer de i denne konteksten ulike virksomheter, med ulike historier, kulturer, erfaringsbakgrunn og faglig forankring. Når fagringdeltakerne beskriver sine forventninger kommer det til syne en manglende avklaring av situasjonen i fagringene mellom de ansatte i biveiledertjenesten og veilederne i fagringene. Det er en manglende felles forståelse av situasjonen. Alle fagringdeltakerne har en felles historie som tidligere studenter ved HIØ. Flere av dem er studenter fra samme kull og har således også vært en del av samme kultur. Alle har hatt fagringveilederne som lærere og noen har i tillegg hatt lærerne som basisgruppeveiledere.

I fagringene har det oppstått en ny relasjon mellom de samme personene – fagpersoner og deltakere i fagringene/veiledere. Disse nye posisjonene og rollene har ikke vært tilstrekkelig avklart. Veilederne synes å møte de ansatte som fagpersoner, men de ansatte i boveiledertjenesten tok rollen som studenter igjen. De uttrykker dette eksplisitt gjennom sine beskrivelser av forventninger til arbeidet i fagringene. De fulgte derfor de regler og normer både for kommunikasjon og aktivitet som de har erfaringer med fra tidligere som studenter.

Da de tidligere erfaringene ikke ble innfridd, visste de ikke hva de skulle gjøre, og falt tilbake på tidligere roller hvor de avventet nærmere beskjed fra ”lærerne”. De opplevde at de uklare forventningene var en kritisk faktor i forhold til å lykkes med arbeidet i fagringene med å utvikle kunnskapsbasert praksis. Da deres forventninger ikke ble innfridd visste de ikke hva de skulle gjøre og arbeidet stoppet opp. Det er derfor av vesentlig betydning at for utvikling av kunnskapsbasert praksis i fagringer å avklare deltakernes forventninger, tolkningsposisjon og midlertidige felles forståelsesrom.

6.3.3 Krav til fagringen om å lese og følge strukturen i pensumboka

Fagringdeltakerne i årets prosjekt mener at de ikke har arbeidet tilstrekkelig systematisk og heller ikke i tilstrekkelig grad benyttet modellen for utvikling av kunnskapsbasert praksis. De beskriver at de har lest faglitteratur og artikler heller enn å følge strukturen i arbeidsboka. Deltakerne har diskutert og kritisk vurdert det de har funnet av nyere forskning, men har ikke organisert kunnskapen slik at de har fått prøvd den ut i praksis. Organisering av fagringene

gjennom mer systematisk bruk av både arbeidsbok og arbeidsmodell er viktig ved oppstart av neste års prosjekt.

6.3.4 Krav til fagringen om å produsere noe håndfast

Fagringdeltakerne kom til fagringmøtene med uklare forventninger. Mange visste ikke hva de egentlig hadde takket ja til å delta i. Flere forteller at de hadde forventet at de skulle levere et produkt, skrive en oppgave, slik de har gjort gjennom grunnutdanning og ulike videreutdanninger. Når dette ikke var et krav ble de usikre og visste ikke helt hva de skulle gjøre med fagringens produkt. Fagringdeltakerne foreslår at det ved gjennomføring av neste års fagringer stilles krav om at fra begge fagringene skriver en kort rapport hvor arbeidet som er gjort og resultatet man kommet fram til dokumenteres.

6.3.5 Studentdeltakelse i fagringer fra høsten 2009

Erfaringene fra studentdeltakelsen i fagringene i prosjektet har som tidligere nevnt ikke vært tilfredsstillende. Ut fra de erfaringene vi har gjort i løpet av første år vil neste års studenter få tilbud om å delta i fagringer fra ny oppstart i september 2009.

6.3.6 Studenter i praksis 3 og praksis 4 som grunnlag for deltakelse i prosjekt kunnskapsbasert praksis.

Studentdeltakelse i prosjektet har vært knyttet til praksis 3. Studentene har da deltatt i kun en tidsavgrenset periode av fagringenes arbeid. Dette har ikke vært gunstig verken for fagringdeltakerne eller for studentene. Ved neste års

prosjektperiode vil vi derfor i tillegg til at studentene starter arbeidet i fagringene i god tid før oppstart av praksis 3, inkludere praksis 4 i prosjektet. På den måten kan studentene følge arbeidet i fagringen som del av praksis 4 frem til fagringavslutningen. Det er et spesielt ønske fra fagringdeltakerne i kommunene at praksis 4 og bacheloroppgaven blir innlemmet i prosjektet. På den måten kan arbeidet med utvikling av kunnskapsbasert praksis på ulike måter dokumenteres gjennom bacheloroppgavene.

Referanser

Bloor, M, Frankland, M Thomas, K, Robson (2001). *Focus groups in social research*. London: Sage

Christiansen, B., K. Heggen & B. Karseth (2004). *Klinikk og akademia, reformer, rammer og roller i sykepleierutdanningen*. Oslo: Universitetsforlaget

Denzin, N.K. (1989): *Interpretive Interaction*. London: Sage.

Graverholt B. & H. Tuntland (2008). *Arbeidsformer som implementerer kunnskapsbasert praksis*. I: Ergoterapeuten 01-08

Halkier, B (2005). *Fokusgrupper*. Roskilde: Forlaget Samfundslitteratur & Roskilde Universitetsforlag

Haug, E. (2002). *Fra begrensninger til muligheter*. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap. Trondheim

Hjelmeland, I. (2007). *Miljøterapi i forvaringsanstalter*. Høgskolen i Oslo, avdeling for samfunnsfag

Holme, I.M & B.K. Solvang (1996): *Metodevalg og metodebruk*, Oslo: Tano Forlag

Høgskolen i Bergen, Senter for kunnskapsbasert praksis (2007). *Evalueringsrapport, "Kliniske fagringer for kunnskapsbasert praksis"*. Bergen

Høgskolen i Østfold (2007): *Strategisk plan (2008 – 2012)*, Halden

Høgskolen i Østfold (2007): *Strategisk plan, Avdeling for helse- og sosialfag (2008 – 2012)*, Fredrikstad

Jacobsen, B. m. fl (1999): *Videnskabsteori*, Gyldendal Uddannelse

Kruuse, E. (1999). *Kvalitative forskningsmetoder: I Psykologi og bæslægtede fag*. Dansk psykologisk forlag. København

Kunnskapsdepartementet, 1999: Stortingsmelding nr. 39/1999 *Forskning ved et veiskille*,

Kvale, S. (1997): *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Loeng, S. (2009). *Andragogikk: en historisk og faglig gjennomgang*. Stjørdal: Læringsforlaget

Morgan, D L 1997: *Focus Groups as Qualitative Research*, Sage London

Nortvedt, M. W., G. Jamtvedt, G. Graverholdt & B. Reinart (2007): *Å undervise og arbeide kunnskapsbaser t- en arbeidsbok for sykepleiere*. Oslo: Norges Sykepleierforbund.

Patton, M.Q. (1990): *Qualitative evaluation and research method*. London: Sage

Paulsen, K., I. Hjelmeland & E. Haug (2010): Rapport om to-spann. Kommer i februar 2010

Pettersen R. C. (2005). *KVALITETSLÆRING I HØGERE UTDANNING. Innføring i problem- og praksisbasert didaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Sosial- og helsedirektoratet. ... *OG BEDRE SKAL DET BLI! Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i Sosial- og helsetjenesten (2005-2015)*. IS-1162 Veilder

Stortingsmelding 27 (2000–2001). *Gjør din plikt – krev din rett. Kvalitetsreform for høgere utdanning*

Thomassen, N. (1993): *Etikk*. En introduksjon. Gyldendal. København.

Tuntland, H. & L. Nordheim (2009). *Undervisning og læring i kunnskapsbasert praksis. Presentasjon av CASP-modellen*. I: *Ergoterapeuten* 09.09

Intervjuguide til fokusgruppeintervju med fagringdeltakere før oppstart den 16.9.08

Vi har siden oktober 2008 samarbeidet for å utvikle kunnskapsbasert praksis ved hjelp av fagringer. Dette har vært, og er et nybrottsarbeid i boveiledertjenesten/hjemmetjenesten. Når vi tar fatt på 2. runde bærer vi med oss erfaringer fra forrige runde. En av disse var at det gav mening, og var nyttig med fokusgruppeintervjuer i dokumentasjonsarbeidet. Vi ønsker dere da velkommen til fokusgruppeintervju hvor temaet er: Oppstart av fagring 2009 – 2010.

1: Forventninger til å delta i fagring

Noen av dere har erfaringer fra forrige runde, andre ikke.

- Dere som ikke har vært med tidligere, hvilke forventninger har dere til deltakelse i fagring? Hva tror dere dette vil bli?
- Kan dere som var med forrige runde si noe om hvilke forventninger dere har til å delta i fagring denne gangen?
-

2: Modellen for fagring arbeid

- Dette er modellen som vi har hatt som utgangspunkt for arbeidet i fagringene.
 - Hva blir viktig for dere denne gangen?
 - Noen spesielle utfordringer?
 - Andre ting?

3: Studenter i fagring

- Studentene vil få mulighet til å delta i fagringene når dere har bestemt tema.

- Noe dere er spesielt opptatt av knyttet til studentdeltakelse?
- Hva ønsker dere at studentene skal bidra med?

4: Organisering og bruk av tid

- Hvordan ønsker dere at fagringmøtene skal organiseres og gjennomføres?
 - Hvem gjør hva?
 - Tid og sted?
 - Hva forventer dere av oss?

5: Fagdagene

- Vi skal i likhet med forrige runde arrangere fagdager. Fagringene skal ha stor innflytelse på fagdagene. Hva er viktig for dere med fagdager?
 - Tidspunkt
 - Innhold
 - Organisering

6: Avslutningsvis

- Dersom dere, når vi er ferdig med denne prosjektperioden, skulle se dere tilbake og fortelle om hva som hadde vært svært lærerikt og nyttig for dere, hva tror dere det vil være.
- Noe vi har glemt å spørre dere om?
- Er det noe mer dere ønsker å si noe om?

Takk for at dere stilte opp i fokusgruppeintervju! Vi har fått masse informasjon som er nyttig for å ta med oss inn i denne runden!

Intervjuguide til fokusgruppeintervju med fagringdeltakere etter gjennomført prosjektperiode 07.05.2009

Vi har siden oktober 2008 samarbeidet for å utvikle kunnskapsbasert praksis ved hjelp av fagringer. Dette har vært et nybrottsarbeid i biveiledertjenesten/hjemmetjenesten. Derfor er vi nå opptatt av å dokumentere de erfaringer som er gjort.

1: Forventninger til å delta i fagring

- Kan dere si noe om hvilke forventninger dere hadde til å delta i fagringer?
- Har deres forventninger blitt innfridd?
- Kan dere beskrive noen av erfaringene dere har gjort dere?

2: Modellen for fagring arbeid

- Dette er modellen vi har hatt som utgangspunkt for arbeidet i fagringene.
- Kan dere fortelle noe om hvordan dere har benyttet denne?
- Omfang: Hvor mye, aktiv del av arbeidet?
- Nyttig som struktur, hjelpemiddel i utvikling av kunnskapsbasert praksis?
- Hvorfor?
- Hvorfor ikke?

3: Studenter i fagring

- Studentene har vært deltakere i fagringene, kan dere fortelle om erfaringer med dette?
- Har dere opplevd det som positivt at studentene har deltatt i fagringene? Har de hatt noe å bidra med i fagringene?
- Har det vært forstyrrende?
- Hvilken betydning tenker dere det kan ha hatt for studentenes læring i forhold til det å bli gode vernepleiere?

4: Organisering og bruk av tid

- Hvordan er dere fornøyd med måten fagringmøtene er organisert og gjennomført på?
- Hva vil dere trekke frem som spesielt positivt?
- Om vi skulle gjort det en gang til, hva skulle vært gjort annerledes?
- Hvordan er det i praksis tilrettelagt for arbeid i fagringer?
- Kan dere anslå bruk av tid i for eksempel. Uka?
- Fortsette? Hvor mye tid vil dere tenke hadde vært nødvendig?

5: Fagdagene

- Vi har gjennomført tre fagdager. Hva tenker dere om innholdet og strukturen i disse dagene?
- Har de vært i tråd med forventninger?

6: Avslutningsvis

- Om dere skulle trekke frem et eksempel på hvordan praksis har blitt mer kunnskapsbasert etter dere begynte å arbeide i fagringer, hva skulle det være?
- Er dette en metode som kan egne seg for videreutvikling?
- Om dere ser tilbake på hele perioden med fagringer og fagdager, hvilke erfaringer vil dere ta med dere i videre arbeidet? Har dere forslag til hva som kunne vært gjort annerledes?

Takk for at dere stilte opp i fokusgruppeintervju! Vi har fått masse informasjon som er nyttig for å kunne evaluere dette prosjektet!

INTERVJUGUIDE – TIL STUDENTENE
FOKUSGRUPPEINTERVJU
18.12.2008

Dere skal i praksis 3 ha praksis med utviklingshemmede i kommunale bofellesskap.

Praksisen er en del av prosjektet Kunnskapsbasert praksis.

Vi er veldig glade for at så mange av dere har hatt mulighet til å komme i dag.

Vi vil gjerne at dere forsyner dere godt med gløgg og pepperkaker. Det er ikke så mye vi kan tilby dere annet enn dette, og at **deres tanker og meninger** vil **være viktige** for oss når vi skal **dokumentere** hvordan dette har gått, hva som kan sies å være **vellykket**, og hva som **ikke har fungert** som tilsiktet.

Vi benytter opptaker, og den er som oftest på vår side, hva gjelder å opptre etter instruksjonsboka. Erfaringsmessig glemmer vi den etter hvert, men for å få varmet opp stemmebånd, og plassere dere på rett praksissted, i rett kommune, kan vi begynne med en runde hvor dere sier: **Hva dere heter, og helt kort om hva dere akkurat nå vet om det praksisstedet dere skal til.**

Formålet med prosjektet er to-delt:

1: Å videreutvikle kunnskapsbasert praksis gjennom etablering av **fagringer** for praksisveiledere og ansatte i kommunene.

2: Å gjennomføre praksis 3 i kommunal boveiledertjeneste/hjemmebasert tjeneste for utviklingshemmede i **To-spenn modell.**

Hensikten er at dere skal bli bedre, praksis skal bli bedre og praksisstudie skal bli bedre

1: Vi skal bruke en modifisert to-spenn modell i gjennomføring av praksis. Noen av dere har hatt praksis i to-spenn modell tidligere. Kanskje jeg kan få utfordre dere som ikke har det til å si noe hva dere tenker to-spenn modellen vil bety for deres egen praksisgjennomføring?

- Dere som har hatt denne modellen tidligere, hvilke forventninger har dere?

2: Refleksjonsveiledning i gruppe er en av metodene vi bruker. Dere er alle samlet sammen med to veiledere og oss fra skolen, har dere noen tanker om hvordan dette skal bli?

- Hvilke forventninger har dere til denne form for veiledning?
- Skoleveileder
- Praksisveileder

- Hva legger dere i refleksjonsveiledning?

3: Dere skal evaluere hverandre halvveis i praksisen, og på slutten. Hva tenker dere om denne måten å evaluere på?

- Fordeler?
- Ulemper?

4: Dere har nå alle fått mulighet til å delta i fagringer. Hvilke forventninger har dere til å være med i fagringer?

- Vet dere hvilket tema fagringene i de ulike kommunene skal arbeide med?
- Hva tenker dere en fagring er?
- Hva tror dere at dere kan bidra med?
- Hvilke betydning klan dette ha for å hjelpe dere til å bli gode vernepleiere?

5: Praksisveilederen deres er også deltaker i fagring, hvilke betydning tror dere det kan ha for dere?

- Forventninger til praksisveileder?

6: Om dere skulle skåre deres egen forventning til praksis 3 på en skala fra 1 – 10. Hva skulle skåren vært?

- Faktorer som trekker ned?
- Faktorer som trekker opp?

7: Andre ting dere tror kan være av betydning for oss å vite ved inngangen til dette prosjektet?

Da er vi ved veis ende!

Takk for at dere kom, vi håper dette intervjuet også har gitt dere noe tilbake. Vi har fått nyttige innspill, og verdifullt materiale for dette prosjektet.

Takk til alle, og god jul!

Intervjuguide til fokusgruppeintervju med studenter etter gjennomført praksis den 16. mars 2009

Vi hadde et fokusgruppeintervju med dere før oppstart av praksis fordi vi ønsket å få vite noe om deres forventninger til deltagelse i to-spenn modellen og i fagringer. Nå er praksisperioden over og vi er spente på å få vite noe om deres opplevelser og erfaringer og om deres forventninger har blitt innfridd. Vi skal bruke dataene fra dette fokusgruppeintervjuet til å dokumentere deres erfaringer med prosjektet Kunnskapsbasert praksis.

1. Forventninger til praksis

Kan dere si noe om deres forventninger til praksis i to-spenn modellen i kommunal hjemmetjeneste/boveiledertjeneste har blitt innfridd?

Kan dere beskrive noen av erfaringene dere har gjort dere?

Dere som har hatt denne modellen tidligere, kan dere si noe om erfaringene med bruk av denne modellen i tjenester til mennesker med utviklingshemming kontra bruk av modellen i sykehjem?

2. Refleksjonsveiledning

Kan dere fortelle noe om deres erfaringer med refleksjonsveiledning i gruppe?

Ble deres forventninger til denne formen for veiledning innfridd? Hva med forventninger til skoleveileder og praksisveileder? Kan dere si noe om deres erfaringer med å skrive et refleksjonsnotat før veiledning?

3. Halvtidsevaluering – det å evaluere hverandre

Kan dere som har evaluert hverandre halvveis i praksis si noe om deres erfaringer med dette? Fordeler? Ulemper?

4. Fagringer – dere har fått anledning til å delta i fagringer. Kan dere fortelle om deres erfaringer fra det å være deltager i en fagring? Hvilken

betydning har det hatt for deres læring i forhold til det å bli gode vernepleiere?
Har dere opplevd at dere har hatt noe å bidra med i fagringene?
Har dere oppfatning av om det har vært av betydning for dere at
praksisveilederne har vært deltakere i fagringer? Har dere noen oppfatning av
om det har gjort at de har blitt bedre veiledere?

5. Om dere skulle skåre hvor fornøyde dere er med praksis 3 på en skala fra 1-10. hva ville skåren ha vært? Har deres forventninger til praksis blitt innfridd?

6. Er det andre ting dere tenker at det er viktig for oss å vite angående praksis i to-spann?

Takk for at dere stilte opp i fokusgruppeintervju! Vi har fått masse informasjon som er nyttig for å kunne evaluere dette prosjektet!

VEDLEGG: 2

FAGRINGER FOR KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS

Spørreskjema før oppstart i fagringene høsten 2008

Vi håper dere vil ta dere tid til å fylle ut dette spørreskjemaet før oppstart av Fagringer i prosjektet Kunnskapsbasert praksis (21.11.2008).

Gjennom spørreskjemaet ønsker vi å få vite noe om utveksling av faglige erfaringer og bruk av faglitteratur knyttet til yrkesutøvelsen. Likeledes er det av interesse å få fram erfaring med egen faglig formidling.

Vi ønsker å komme tilbake med et nytt skjema etter at fagringenes arbeid er slutført. Dette vil være en del av evalueringen som er nødvendig for å vurdere om etablering av fagringer for ansatte i boveiledertjenesten/hjemmetjenesten for utviklingshemmede er hensiktsmessig.

For å kunne se eventuelle endringer hos den enkelte, men samtidig opprettholde anonymitet ønsker vi at du koder skjemaet med forbokstaven på din mors fornavn, fødselsdato og måned. For eksempel: B21.07

.....

På forhånd takk for hjelpen!

(Dette spørreskjemaet er opprinnelig utarbeidet for Klinisk videreutdanning i diabetessykepleie ved Høgskolen i Bergen, er noe omarbeidet og brukt ved

Kliniske fagringer for kunnskapsbasert praksis for sykepleiere ved Høgskolen i Bergen. Vi har tilpasset spørreskjemaet til bruk ved vårt prosjekt.)

Alder:år

Hvor mange ganger har du vært veileder for vernepleierstudenter i praksis?

ingen 1-3 3-5 mer enn 5 ganger

Hvor lang praksis har du i boveiledertjenesten/hjemmetjenesten for mennesker med utviklingshemming (antall år totalt): (.....)

Hvilken stillingsprosent har du nå? (.....)

Hvor lenge har du arbeidet på ditt nåværende arbeidssted?

0-2 år 3-5 år 6-10 år 11-20 år > 20 år

Har du videreutdanning på høgskole eller universitetsnivå?

Ja Nei

Hvilken.....

På en skala fra 1 til 10, der 1 er ”overhode ikke motivert” og 10 er ”svært motivert”, hvor motivert er du for deltagelse i fagringen (Sett ett kryss på skalaen)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------

I hvor stor grad utveksler dere faglige erfaringer på ditt arbeidssted?

I svært stor grad.....()

I stor grad..... ()

I noen grad.....()

I liten grad.....()

I hvor stor grad har du hatt nytte av denne erfaringsutvekslingen?

I svært stor grad.....()

I stor grad..... ()

I noen grad.....()

I liten grad.....()

Har du i løpet av de siste 6 månedene hatt undervisning/innlegg/fordrag eller lignende for brukere, pårørende, studenter eller andre ansatte?

Mer enn 10 ganger.....()

5-10 ganger.....()

1-5 ganger.....()

Aldri.....()

Har du i løpet av de siste 5 årene formidlet faget ditt gjennom noen av de nedenfor nevnte "sjangere" (skriv kryss for ja, eller eventuelt tall for antall i rutene dersom du har flere, spesifiser iht din avkryssing:

Skrevet leseinnlegg eller kronikk

Publisert artikkel

Skrevet bokkapittel eller lignende

Holdt innlegg/poster på nasjonal konferanse

Deltatt i utarbeidelse av trykte hefter

Deltatt i programkomite for konferanser

Gitt høringsuttalelese på offentlige dokumenter

Annet

Hvor ofte har du brukt internett knyttet til faglige problemstillinger i forbindelse med jobb de siste 6 mnd?

Daglig: 2-5 dager i uken 1 gang i uken 1-2 ganger i måneden eller sjeldnere

Hvordan vil du beskrive din kunnskap generelt i forhold til Internett?

Svært god meget god god nokså god dårlig

I hvilken grad opplever du at du effektivt kan finne fram til nyttig faglig kunnskap gjennom Internett (for eksempel artikler eller annet fagstoff) (sett et kryss)?

() i høy grad () til en viss grad () i liten grad () ikke i det hele tatt

I hvilken grad opplever du at du kritisk kan vurdere informasjonen og informasjonskildene (for eksempel artikler eller annet fagstoff) for egen læring (sett et kryss)?

() i høy grad () til en viss grad () i liten grad () ikke i det hele tatt

I hvilken grad opplever du at du kan begrunne faglige avgjørelser og valg i din praktiske hverdag ut fra informasjonen og informasjonskildene (for eksempel artikler eller annet fagstoff) (sett kryss)?

i høy grad til en viss grad i liten grad ikke i det hele tatt
 ikke benyttet slike informasjonskilder

I hvilken grad opplever du at din praksis endres eller justeres på grunnlag av ny kunnskap fra forskning (for eksempel artikler eller annet fagstoff) (sett kryss)?

i høy grad til en viss grad i liten grad ikke i det hele tatt

I hvilken grad opplever du at praksis generelt endres eller justeres på grunnlag av ny kunnskap fra forskning (for eksempel artikler eller annet fagstoff) (sett kryss)?

i høy grad til en viss grad i liten grad ikke i det hele tatt

Hvor ofte har du søkt i helsefaglige eller sosialfaglige databaser?

Aldri 1 gang 2-5 ganger 6-15 ganger mer enn 15 ganger

Hvis du har søkt i helsefaglige eller sosialfaglige databaser de siste 6 mnd. – kryss av for hvilke du har brukt:

SVEMED
 BIBSYS
 CINAHL
 MEDLINE
 PUBMED
 COCHRANE
 CAMPBELL
 Annet.....

I hvilken grad har du gjort søk via frie søkemotorer (for eksempel Google, Kvasir, Alta Vista) når du har ledd etter litteratur:

i høy grad i noen grad i liten grad ikke i det hele tatt

I hvilken grad opplever du at engelske er en barriere når det gjelder å lese litteratur?

i høy grad i noen grad i liten grad ikke i det hele tatt

Hvor ofte har du i løpet av de siste 6 månedene lest eller skummet igjennom engelske fagartikler?

- 0 engelske artikler
- 1-2 engelske artikler
- 3-5 engelske artikler
- 6-10 engelske artikler
- Flere enn 10 engelske artikler

Hvor ofte har du i løpet av de siste 6 månedene lest eller skummet igjennom norske fagartikler?

- 0 norske artikler
- 1-2 norske artikler
- 3-5 norske artikler
- 6-10 norske artikler
- Flere enn 10 artikler

Takk for hjelpen!

**Skjemaet leveres fredag 21.11.2008 til Erna Haug, Kirsti Meum Paulsen eller
Inger Hjelmeland**